Comhairle an
Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 14 Eanáir 2025
(OR. en)

5036/25

LIMITE

ECOFIN 29
UEM 28

PUBLIC

NÓTA

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	na toscaireachtaí
Ábhar:	MOLADH ÓN gCOMHAIRLE d'fhonn deireadh a chur le staid an easnaimh iomarcaigh i Málta

MOLADH ÓN gCOMHAIRLE

d'fhonn deireadh a chur le staid an easnaimh iomarcaigh i Málta

TÁ COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE), agus go háirithe Airteagal 126(7) de,

Ag féachaint don mholadh ón gCoimisiún,

PUBLIC

De bharr an mhéid seo a leanas:

(1) De réir Airteagal 126 CFAE, seachnóidh na Ballstáit easnaimh rialtais iomarcacha.

(2) Tá an Comhshocrú Cobhsaíochta agus Fáis bunaithe ar chuspóir an airgeadais rialtais fhónta mar mhodh chun na dálaí a neartú le haghaidh cobhsaíocht praghsanna agus fás cuimsitheach inbhuanaithe láidir a mbeidh cobhsaíocht airgeadais mar bhonn taca leis, rud a thacódh le cuspóirí an Aontais maidir le fás inbhuanaithe agus fostaíocht a bhaint amach.

(3) An 30 Aibreán 2024, tháinig creat rialachais eacnamaíoch athchóirithe an Aontais i bhfeidhm. Is cuid den chreat sin Rialachán (AE) 2024/1263[1] an 29 Aibreán 2024 maidir le beartais eacnamaíocha a chomhordú go héifeachtach agus maidir le faireachas buiséadach iltaobhach agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle. Is cuid den chreat sin freisin Rialachán (AE) 2024/1264 ón gComhairle lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 1467/97 ón gComhairle[2] maidir le dlús a chur le cur chun feidhme an nós imeachta um easnamh iomarcach agus soiléiriú a dhéanamh air, mar aon le Treoir (AE) 2024/1265 ón gComhairle[3] an 29 Aibreán 2024 lena leasaítear Treoir 2011/85/AE maidir le ceanglais le haghaidh chreataí buiséadacha na mBallstát.

(4) An 26 Iúil 2024, chinn an Chomhairle, i gcomhréir le hAirteagal 126(6) CFAE, gur ann d’easnamh iomarcach i Málta mar gheall ar neamhchomhlíonadh an chritéir easnaimh[4].

[1] IO L, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
[2] IO L 209, 2.8.1997, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30.
[3] IO L, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj.
[4] IO L, 1.8.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2128/oj.

(5) Le hAirteagal 126(7) CFAE agus le hAirteagal 3(4) de Rialachán (CE) Uimh. 1467/97 ón gComhairle, ceanglaítear ar an gComhairle moladh a ghlacadh atá dírithe chuig an mBallstát lena mbaineann d'fhonn deireadh a chur le staid an easnaimh iomarcaigh laistigh de thréimhse áirithe. I gcomhréir le hAirteagal 3(4) de Rialachán (CE) 1467/97 ón gComhairle, bunófar leis an moladh sin freisin sprioc-am uasta 6 mhí le haghaidh gníomhaíocht éifeachtach a bheidh le déanamh ag an mBallstát lena mbaineann chun an t-easnamh iomarcach a cheartú, sprioc-am is féidir a laghdú go 3 mhí nuair a bhaineann údar cuí le tromchúis an cháis. Thairis sin, sa mholadh ón gComhairle, molfaidh sí don Bhallstát conair ghlanchaiteachais cheartaitheach a chur chun feidhme[5], lena n- áirithítear go dtabharfar an t-easnamh rialtais ghinearálta faoi bhun an luacha tagartha 3 % de OTI, agus go gcoinneofar faoina bhun sin é, laistigh den sprioc-am a leagtar síos sa mholadh sin. I gcás inar osclaíodh an nós imeachta um easnamh iomarcach ar bhonn an chritéir easnaimh, beidh an chonair ghlanchaiteachais cheartaitheach i gcomhréir le coigeartú struchtúrach bliantúil íosta 0.5 % de OTI mar thagarmharc le linn na mblianta ina meastar go mbeidh an t-easnamh rialtais ghinearálta níos mó ná an luach tagartha. Féadfaidh an Coimisiún, le linn idirthréimhse in 2025, 2026 agus 2027, an tagarmharc a choigeartú chun an méadú ar íocaíochtaí úis a chur san áireamh agus an chonair cheartaitheach atá beartaithe le haghaidh na mblianta á leagan síos aige, agus aithris 23 de Rialachán (AE) 2024/1264 ón gComhairle á cur san áireamh.

[5] De réir Airteagal 2(2) de Rialachán (AE) 2024/1263, ciallaíonn 'glanchaiteachas' caiteachas rialtais atá glan ar chaiteachas úis, ar bhearta lánroghnacha ioncaim, ar chaiteachas ar chláir an Aontais arna meaitseáil go hiomlán le hioncam ó chistí an Aontais, ar chaiteachas náisiúnta ar chómhaoiniú clár arna gcistiú ag an Aontas, ar ghnéithe timthriallacha den chaiteachas ar shochar dífhostaíochta, agus ar bhearta aonuaire agus bearta sealadacha eile.

PUBLIC

(6) I bhfianaise chur isteach an phlean fhioscaigh-struchtúraigh mheántéarmaigh náisiúnta i gcomhréir le hAirteagal 11 agus le hAirteagal 36(1), pointe (a), de Rialachán (AE) 2024/1263, leis an gCinneadh ón gComhairle an 26 Iúil 2024 cuireadh san áireamh go ndéanfar an chéad chéim eile sa nós imeachta um easnamh iomarcach, is é sin an moladh ón gCoimisiún le haghaidh moladh ón gComhairle faoi Airteagal 126(7) CFAE maidir leis an easnamh iomarcach a cheartú, in éineacht leis an Tuairim ón gCoimisiún maidir le Dréachtphleananna Buiséadacha Bhallstáit an limistéir euro faoi Airteagal 7 de Rialachán (AE) Uimh. 473/2013. Leis an gcur chuige sin, is féidir comhsheasmhacht a áirithiú idir na ceanglais bhuiséadacha faoin nós imeachta um easnamh iomarcach agus conair an choigeartaithe a leagtar amach sna pleananna fioscacha-struchtúracha meántéarmacha. Tá an amlíne sin agus roinnt na gcinntí faoi Airteagal 126(6) agus Airteagal 126(7) eisceachtúil agus nasctha leis an aistriú chuig an gcreat nua, agus dá bhrí sin ní leagtar fasach síos leo.

(7) Tháinig méadú 7.5 % ar an bhfíor-OTI i Málta in 2023. De réir Réamhaisnéis an Fhómhair 2024 ón gCoimisiún Eorpach, meastar go dtiocfaidh fás 5.0 % ar an ngeilleagar in 2024, tar éis éileamh intíre agus feidhmíocht onnmhairiúcháin láidir a bheith ann. In 2025, meastar go dtiocfaidh méadú 4.3 % ar an bhfíor-OTI de réir mar a leanann an geilleagar de bheith ag fás. Meastar go mbeidh an ráta dífhostaíochta ag 3.2 % in 2024 agus ag 3.1 % in 2025. Titfidh an ráta boilscithe ó 5.6 % in 2023 go 2.5 %, in 2024 agus beidh sé ag 2.2 % in 2025.

(8) De réir na sonraí a bhailíochtaigh Eurostat an 22 Deireadh Fómhair 2024[6], 4.5 % de OTI a bhí san easnamh rialtais ghinearálta i Málta in 2023. Bhí tionchar aníos mór ag an athbhreithniú tagarmhairc ar OTI ar thoradh an bhuiséid freisin i gcomparáid le fógra an earraigh. Le Réamhaisnéis an Fhómhair 2024 ón gCoimisiún Eorpach, réamh-mheastar go mbeidh easnamh rialtais ghinearálta de 4.0 % de OTI in 2024 agus 3.5 % de OTI in 2025, agus, dá bhrí sin, go mbeidh sé os cionn an luacha tagartha sa dá bhliain. Réamh-mheastar gurb é 3.9 % de OTI a bheidh san easnamh struchtúrach in 2024 agus meastar go dtiocfaidh laghdú 0.7 pointe céatadáin air in 2025.

[6] Táscairí Euro Eurostat a foilsíodh an 22 Deireadh Fómhair 2024. Féach: https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-euro-indicators/w/2-22102024-AP.

PUBLIC

(9) 47.4 % de OTI a bhí san fhiachas rialtais ghinearálta ag deireadh 2023. De réir Réamhaisnéis an Fhómhair 2024 ón gCoimisiún Eorpach, réamh-mheastar go dtiocfaidh méadú air go 49.8 % de OTI ag deireadh 2024 agus go 50.4 % de OTI ag deireadh 2025 agus, dá bhrí sin, go bhfanfaidh sé os cionn an luacha tagartha 60 % de OTI.

(10) An 20 Meán Fómhair 2024, thíolaic Málta an chéad phlean fioscach-struchtúrach meántéarmach náisiúnta uaidh, i gcomhréir le hAirteagal 11 agus le hAirteagal 36(1), pointe (a), de Rialachán (AE) 2024/1263. Cumhdaítear leis an bplean an tréimhse idir 2025 agus 2028 agus cuirtear i láthair ann coigeartú fioscach i gcaitheamh 4 bliana. Leis an Moladh ón gComhairle lena bhformhuinítear plean fioscach-struchtúrach meántéarmach náisiúnta Mhálta le haghaidh na mblianta 2025 go 2028, moltar conair ghlanchaiteachais lena gcuirtear san áireamh na ceanglais uile is gá a bhaineann le conair cheartaitheach agus ba cheart í a mholadh mar an gconair ghlanchaiteachais cheartaitheach faoin nós imeachta um easnamh iomarcach. Dá bhrí sin, tá an chonair ghlanchaiteachais cheartaitheach comhsheasmhach le coigeartú struchtúrach bliantúil íosta 0.5 % de OTI ar a laghad mar thagarmharc le haghaidh na mblianta ina meastar go mbeidh an t-easnamh rialtais ghinearálta níos mó ná an luach tagartha, i gcomhréir le Rialachán (CE) 1467/97 ón gComhairle.

(11) Ar bhonn na conaire glanchaiteachais, mar an t-aon tagairt oibríochtúil amháin chun faireachán ar chomhlíonadh a dhéanamh, rud a leagtar amach sa Mholadh ón gComhairle lena bhformhuinítear plean Mhálta agus sa mholadh seo, agus ar bhonn chreat réamh-mheasta fiachais rialtais mheántéarmaigh an Choimisiúin Eorpaigh agus ar bhonn Réamhaisnéis an Fhómhair 2024 ón gCoimisiún Eorpach, meastar go dtitfidh an t-easnamh rialtais ghinearálta ó 4.0 % de OTI in 2024 go 2.9 % de OTI faoi 2027. Ar an gcaoi chéanna, bunaithe ar thoimhdí an phlean, rachadh an t-easnamh faoi bhun luach tagartha an easnaimh 3 % in 2027.

(12) Ar bhonn na conaire glanchaiteachais ceartaithí atá le moladh, ar bhonn chreat réamh-mheasta fiachais rialtais mheántéarmaigh an Choimisiúin Eorpaigh, agus ar bhonn Réamhaisnéis an Fhómhair 2024 ón gCoimisiún Eorpach, d'fhanfadh an fiachas rialtais ghinearálta cobhsaí ag thart ar 50 % de OTI go dtí 2027.

PUBLIC

(13) Le bearta comhdhlúthaithe bhuiséadaigh, ba cheart ceartú marthanach an easnaimh iomarcaigh a áirithiú agus, an tráth céanna, ba cheart iad a bheith dírithe ar cháilíocht agus comhdhéanamh an airgeadais phoiblí a fheabhsú, ar infheistíocht a chaomhnú agus ar acmhainneacht fáis an gheilleagair a threisiú. Le hathchóirithe de chineál fioscach agus de chineál eacnamaíoch níos leithne, ba cheart feabhas a chur ar acmhainneacht fáis agus athléimneachta an gheilleagair ar bhealach inbhuanaithe, agus tacú leis an inbhuanaitheacht fhioscach.

(14) Tugann an Chomhairle dá haire nár forbraíodh go hiomlán fós an mhodheolaíocht bheacht chun measúnú a dhéanamh ar ghníomhaíocht éifeachtach i gcomhthéacs an chreata fhioscaigh nua agus measann sí, dá bhrí sin, go bhfuil údar maith le plé tráthúil a dhéanamh ar an modheolaíocht.

(15) I gcomhréir le hAirteagal 8(3) de Rialachán 1467/97, ní dhéanfaidh an Chomhairle cinneadh an nós imeachta um easnamh iomarcach a aisghairm ach amháin, de bhun Airteagal 126(12) CFAE, i gcás inar tugadh an t-easnamh faoi bhun an luacha tagartha agus ina réamh-mheasann an Coimisiún go bhfanfaidh sé amhlaidh sa bhliain reatha agus sa bhliain ina dhiaidh sin.

PUBLIC

AG MOLADH LEIS SEO:

1. Ba cheart do Mhálta a áirithiú nach rachadh ráta fáis ainmniúil an ghlanchaiteachais os cionn na n-uasmhéideanna a leagtar síos in Iarscríbhinn I.

2. Ba cheart go gcuirfeadh Málta, dá bhrí sin, deireadh le staid an easnaimh iomarcaigh faoi 2027.

3. Beidh go dtí an sprioc-am arna leagan síos ag an gComhairle, is é sin an 30 Aibreán 2025, ag Málta chun gníomhaíocht éifeachtach a dhéanamh agus na bearta is gá a chur i láthair mar aon lena tuarascáil bhliantúil ar dhul chun cinn do 2025, ar tuarascáil í atá le cur faoi bhráid an Choimisiúin i gcomhréir le hAirteagal 21 de Rialachán (AE) 2024/1263. Ina dhiaidh sin, ba cheart do Mhálta tuairisciú ar an dul chun cinn a rinneadh i dtaca le cur chun feidhme an mholta seo gach 6 mhí ar a laghad go dtí go gceartófar an t-easnamh iomarcach.

Is chuig Poblacht Mhálta a dhírítear an Moladh seo.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán

PUBLIC

PUBLIC

Uasrátaí fáis an ghlanchaiteachais

(rátaí fáis bliantúla agus carnacha, i dtéarmaí ainmniúla)

Málta

Blianta		2025	2026	2027
Rátaí fáis (%)	Bliantúil	6.0	5.8	5.8
	Carnach*	13.8	20.4	27.4

* Ríomhtar na rátaí fáis carnacha faoi threoir na bonnbhliana 2023.